

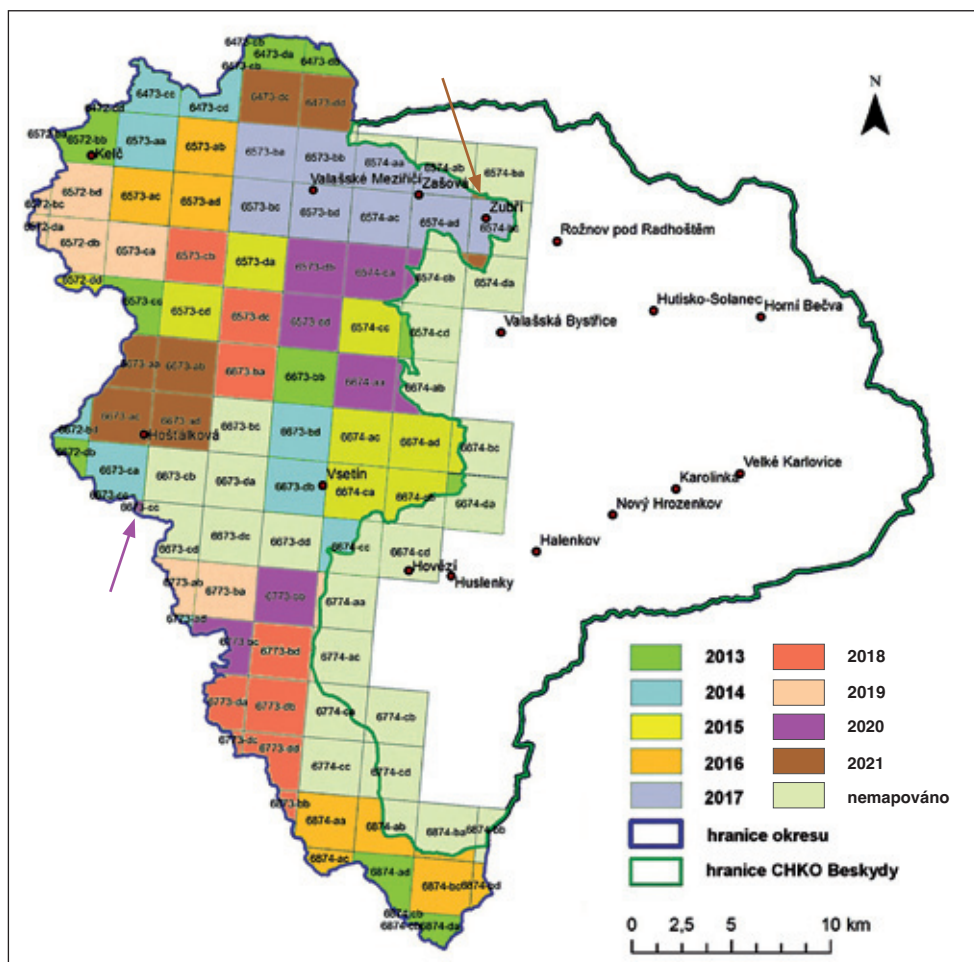
Síťové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2021

Síťové mapování cévnatých rostlin probíhalo na Vsetínsku již osmou vegetační sezónu. Sběr botanických dat na území vsetínského okresu, přesněji pouze na území ležícím mimo Chráněnou krajinnou oblast Beskydy, navazoval na pilotní část, která proběhla v roce 2013 (TKÁČIKOVÁ et al. 2013) a na výsledky z let následujících 2014 až 2020 (TKÁČIKOVÁ et al. 2014, TKÁČIKOVÁ 2015a, 2016, 2017, 2018, 2019 a 2020). Základním cílem mapování bylo zjištění přítomnosti všech druhů cévnatých rostlin v jednotlivých mapovacích polích (Obr. 1) ve vybraném území. Pozorované rostliny se zaznamenávaly do tzv. škrtačích formulářů. V roce 2021 mapování probíhalo v devíti mapovacích čtvercích dříve nemapovaných a zvolených tak, aby co nejlépe zachycovaly druhovou diverzitu květeny. Výběr byl cílen na průzkum čtverců zhruba ve střední části okresu na katastru obcí Hošťálková, Kateřinice a Ratiboř u Vsetína. Další zkoumané čtverce byly vybrány v severní části okresu na katastru obce Lešná u Valašského Meziříčí a dva okrajové čtverce, zasahující menší částí do okresu Vsetín mimo CHKO Beskydy v katastrech obcí Vidče a Zubří. Čtverce pokrývaly území ležící ve čtyřech fytochorionech zasahujících na území vsetínského okresu: 76a. Moravská brána vlastní, 80a. Vsetínská kotlina, 80b. Veřovické vrchy (fytochorion 80. Střední Pobečví se dělí na podokresy 80a. a 80b.) a 81. Hostýnské vrchy.

Celkem bylo v roce 2021 v devíti mapovacích čtvercích zaznamenáno 2349 údajů o výskytu 667 taxonů cévnatých rostlin. Podle aktuálního červeného seznamu (GRULICH 2017) se tyto údaje týkají i 72 ohrožených či vzácnějších taxonů cévnatých rostlin (TKÁČIKOVÁ 2021).

Z fytogeograficky významných druhů byly potvrzeny (popř. nalezeny na nových lokalitách) druhy s širší vazbou na Karpaty, konkrétně *Dentaria glandulosa* a *Valeriana simplicifolia*, i druhy jiných geoelementů, které jsou však v ČR vázané převážně na karpatskou oblast – *Carex pilosa*, *C. pendula*, *Equisetum telmateia*, *Euphorbia amygdaloides*, *E. stricta*, *Hacquetia epipactis*, *Isopyrum thalictroides* a *Luzula luzulina* aj. Výrazná je také skupina zástupců vstavačovitých (*Cephalanthera damasonium*, *Dactylorhiza fuchsii*, *D. majalis*, *Epipactis greuteri*, *E. helleborine*, *E. palustris*, *Listera ovata*, *Neottia nidus-avis*, *Orchis mascula*, *O. morio*, *O. pallens* a *Platanthera bifolia*) a skupina teplomilných a suchomilných druhů rostlin (*Melampyrum arvense*, *Rosa gallica*, *Salvia nemorosa*, *Trifolium ochroleucon*). Další výraznou skupinu tvoří druhy lesní, vázané na zachovalé listnaté lesy (*Aquilegia vulgaris*, *Arum cylindraceum*, *Cerastium lucorum*, *Corydalis solida*, *Lilium martagon*, *Stachys alpina*) a jedlobučiny (*Dentaria enneaphyllos*, *Dentaria glandulosa* a *Veronica montana*). Významné jsou i nálezy vzácnějších plevelů (*Aphanes arvensis*, *Kickxia elatine*, *Silene noctiflora*), které ustupují spolu s mizejícím maloplošně a extenzivně provozovaným hospodařením. Za pozornost stojí také skupina vlhkomilných lučních druhů a druhů vázaných na bazická luční prameniště (*Blysmus compressus*, *Carex flava*, *Cyperus fuscus*, *Epilobium parviflorum*, *Gladiolus imbricatus*, *Triglochin palustris*, *Valeriana simplicifolia* aj.).

Za nejvýznamnější nálezy v roce 2021 je možné považovat nalezení nových lokalit orchideje vstavače bledého (*Orchis pallens*). Jedná se o lokalitu v katastru obce Jasenice u Valašského Meziříčí a překvapivě také novou lokalitu v katastru obce Bystřička – z této oblasti dosud nebyl vstavač bledý v současnosti ani historicky uváděn (např. ŘÍČAN 1936; TKÁČIKOVÁ 2015b). Nalezena byla také nová lokalita kamyšníku polního (*Bolboschoenus planiculmis*), což představuje teprve druhý recentní výskyt pro okres Vsetín. Významné je také ověření lokality kriticky ohrožené silenky francouzské (*Silene gallica*) v obci Kateřinice u Vsetína (JINDRA & BATOUŠEK 2014) a lokality silně ohroženého hořce křížatého (*Gentiana cruciata*) v Jasenici u Valašského Meziříčí (TKÁČIKOVÁ 2009). Zaznamenány byly pouze čtyři kvetoucí rostliny na okraji terénní deprese. Velká část původní populace byla zničena skryvkou povrchu při úpravách terénu pro umístění mobilního domu. Spolu s hořcem křížatým zde byly ověřeny i další regionálně vzácné druhy – subxerofilní černýš

Obr. 1: Aktuální přehled vymapovaných čtverců síťového mapování okresu Vsetín mimo CHKO Beskydy.

Fig. 1: Current overview of grid cells of the floristic mapping project in the Vsetín district outside of the PLA Beskydy.

rolní (*Melampyrum arvense*), šalvěj hajní (*Salvia nemorosa*) a na valašskomezičsku vzácná orchidej pětiprstka žežulník (*Gymnadenia conopsea*).

Síťové mapování cévnatých rostlin je víceletý projekt. V roce 2017 po pětiletém trvání projektu byla prozkoumána polovina (48) ze všech mapovacích čtverců zasahujících na území okresu Vsetín mimo CHKO (96) a výsledky byly shrnuty a publikovány (Tkáčiková 2017b). Další devět čtverců bylo prozkoumáno v roce 2018 (Tkáčiková 2018), devět čtverců v roce 2019 (Tkáčiková 2019) a stejný počet také v roce následujícím (Tkáčiková 2020). Celkově bylo do roku 2021 zmapováno 84 čtverců. Projekt bude pokračovat i v dalších letech, kdy je potřeba prozkoumat zbývajících 12 čtverců. V průběhu mapování funguje informační webová stránka (www.mapovanivs.cz), kde jsou průběžně zveřejňovány aktuality k projektu. Potenciální noví mapovatelé zde o síťovém mapování naleznou také všechny základní informace pro případ, že by se do něj chtěli aktivně zapojit. Nalezené druhy jsou postupně zapisovány do nálezové databáze Moravskoslezské pobočky ČBS (www.nalezovka.cz). Síťové mapování je realizováno zapsaným spolkem Rosička, pod záštitou Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti.

LITERATURA

- GRULICH V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. In: Grulich V. & Chobot K. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. *Příroda* 35: 75–132.
- JINDRA I. & BATOUŠEK P. (2014): *Silene gallica* L. In: Hadinec J. & Lustyk P. (eds): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae XII., *Zprávy České botanické společnosti* 49: 190.
- ŘÍČAN G. (1936): Květena okresu Vsetínského a Valašskomeziříčského. Ms., 79 pp. [Depon. in: Knihovna Muzea regionu Valašsko, pracoviště Valašské Meziříčí.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2009): *Gentiana cruciata* L. In: Hadinec J. & Lustyk P. (eds): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae VIII., *Zprávy České botanické společnosti* 44: 185–319.
- TKÁČIKOVÁ J. (2015a): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2015. Ms., 45 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2015b) (ed.): Rukopisy vsetínského botanika Jana Bubely. *Sborník Muzejní společnosti ve Valašském Meziříčí* 20: 1–368.
- TKÁČIKOVÁ J. (2016): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2016. Ms., 40 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2017a): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2017. Ms., 49 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2017b): Sítové mapování cévnatých rostlin v části okresu Vsetín mimo CHKO Beskydy. Výsledky z let 2013–2017. *Zprávy Moravskoslezské pobočky ČBS* 6, Příloha 1: 1–56.
- TKÁČIKOVÁ J. (2018): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2018. Ms., 46 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2019): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2019. Ms., 45 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2020): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2020. Ms., 53 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J. (2021): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2021. Ms., 54 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M., HLISNIKOVSKÝ D. & HLAVATÁ J. (2014): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín mimo CHKO Beskydy v roce 2014. Ms., 17 pp. [Depon. in: Odbor životního prostředí KÚ Zlín.]
- TKÁČIKOVÁ J., DANČÁK M., KOCIÁN P. & HLISNIKOVSKÝ D. (2013): Sítové mapování cévnatých rostlin v okrese Vsetín. Ms., 14 pp. [Depon in: Muzeum regionu Valašsko, Valašské Meziříčí.]

JANA TKÁČIKOVÁ

Rosička z. s., Jarcová 102, CZ-756 24 Bystřička; e-mail: janatkacikova@seznam.cz